

autooleje, udržování stanice a celý dozor nad ní«. Měl tedy žalobce na starosti kromě obsluhy automobilů i vyúčtování benzinu a autooleje. I ta činnost zabere dosti času, třebaš ji nelze stavěti na roveň »kupec-kým službám« ve smyslu § 1 zák. o obchodních pomocnících (srv. rozh. č. 14657 Sb. n. s.). Rovněž udržování benzinové stanice v pořádku a dozor na ni vyžaduje značné bedlivosti zaměstnancovy, uváží-li se, že benzin i autoolej jsou látky snadno zápalné a že proto okolí benzinového čerpadla musí býti stále udržováno v naprosté čistotě. Shrne-li se právě uvedená služební činnost žalobcova, nelze míti za to, že jeho služební úkony byly nepravidelně konány a že byly jen nepatrně namáhavé. Nelze proto žalobce zařaditi do kategorie osob uvedených v § 12, odst. 2, zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. (srv. též nález nejv. správ. soudu Boh. č. 6833 adm.). Neobstojí tudíž důvod, z něhož nižší soudy zamítly žalobu o zaplacení odměny za práci přes čas. Ve věci samé však nelze dosud rozhodnouti. Žalovaná společnost namítla totiž především, že pracoval-li žalobce přes čas, činil tak z vlastní iniciativy a ve vlastním zájmu, bez příkazu žalované. Bude tedy třeba zjistiti, zda žalobce konal službu přes osmihodinovou dobu pracovní z vlastního popudu, bez příkazu a vědomí žalované, a zda žalovaná ji ani dodatečně neschválila (srv. rozh. č. 6609, 6983, 10504 Sb. n. s.). Dále namítla žalovaná, že vyplácením služebních požitků a provise a přijetím jich žalobcem byla po případě i paušalována odměna za žalobcovy práce přes čas, uvedla však dále, že živnostenský inspektorát nedal nikdy souhlas k tomu, aby se u benzinových stanic pracovalo přes čas. Podle vlastního tvrzení žalované by tudíž šlo o nedovolené práce přes čas. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu jest však úmluva stran o nedovolené práci přes čas nicotná a nezávazná a nemůže z ní býti vyvozován smluvní nárok na odměnu za práci přes čas, nýbrž zbývá jen žaloba o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení (srv. zejména rozh. č. 10504 Sb. n. s.). Bude-li tedy zjištěno, že žalované nebylo dáno příslušným úřadem svolení, aby u benzinových čerpadel byla konána služba přes čas, neobstojí námitka žalované, že byla odměna za práci přes čas paušalována. Přednes žalobcův však stačí, aby věc byla posuzována též s hlediska bezdůvodného obohacení žalované firmy (na škodu žalobcovu), ježto žalobce uvedl v žalobě, že mu žalovaná odpírá zaplatiti náhradu za hodiny, jež pracoval přes čas (srv. rozh. č. 13131 Sb. n. s.). Bude tedy třeba dále zjistiti, kolik hodin přes čas žalobce pracoval, kolik mu bylo celkem na služebních požitcích i na provisi vyplaceno, a bude pak uvážiti, zda byl náležitě odměněn za všechny pracovní úkony.

Čís. 15731.

K § 1 autom. zák. (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Výklad slov »na veřejných silnicích a cestách«.

Zranění kamenem, jež odmrštilo kolo jedoucího automobilu.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1937, R I 1298/36.)

Žalobkyně, jež byla na železničním (nádražním) pozemku zraněna kamenem, jež odmrštilo kolo nákladního automobilu kolem ní jedoucího, domáhá se náhrady způsobené jí škody podle předpisů autom. zák. č. 162/1908 ř. z. Prvým soudem žalobu zamítl v podstatě proto, že k úrazu došlo na soukromé cestě, tedy nikoli na cestě veřejné ve smyslu § 1 autom. zák., a že šlo o nehodu, jež postihuje ve smyslu § 1311 obč. zák. žalobkyni (§ 2 autom. zák.). Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí, maje za to, že šlo o veřejnou cestu ve smyslu § 1 autom. zák. a že šlo o úraz, za který vlastník automobilu podle § 1 autom. zákona odpovídá, neboť rozsah zranění svědčí o síle odmrštěného kamene, a to opět svědčí o tom, že automobil jel při své váze (tíži) nepřípustnou rychlostí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Předem jest se obíratí názorem, zda místo, na němž došlo k nehodě žalobkyně, jest cestou veřejnou přes to, že jde o nádražní pozemek pro veřejnost neurčený, vraty uzavřené, a přístupný pouze pro povozy, které z nádražních skladišť odbírají zboží. Ale slova »na veřejných silnicích a cestách« § 1 zákona ze dne 9. srpna 1908 č. 162 ř. z., připojená dodatkem komise k uzákoněné vládní předloze, nelze vykládati ve smyslu správního neb veřejného práva, nýbrž v jejich obyčejném, lidovém významu. Za veřejné silnice a cesty jest podle uvedeného ustanovení pokládati také všechny komunikace, jež jsou otevřeny veřejné dopravě, třeba i jen precario modo. Přísná odpovědnost stanovená uvedeným zákonem má podle toho nastati, když se škodlivá událost stala v prostoru sloužícím veřejné dopravě. Nelze důvodně pochybovati o tom, že i ta část nádražní plochy za vraty drahou postavenými, určená pro příjezd a odjezd a pro všechny přepravce, kteří na nákladisti stanice zboží odesílají neb přijímají a jimž povolen byl příjezd a příchod k složištím, jest podle § 1 zákona č. 162/1908 ř. z. prostorem určeným k veřejné dopravě, z čehož plyne, že na souzený případ jest zásadně použiti ustanovení §§ 1 a 2 autom. zákona, při čemž odpovědnost žalované nepředpokládá zavinění ve smyslu občanského zákona. Podle § 1 autom. zákona jest řidič silostroje odpověden za škodu, jež byla provozováním silostroje způsobena, neprokáže-li některý ze zprošťujících důvodů uvedených v § 2 autom. zákona. Na zprošťující důvod, že škodná událost nemůže býti dovozována z povahy silostroje ani ze zvláštního způsobu, ze selhání nebo nedostatku jeho činnosti, ježto odskočení kamene nelze z těchto okolností dovozovati, ale spíše z vady silnice, soud první stolice neuznal v podstatě proto, že prý takové odskočení kamene jest možné při každém voze opatřeném gumovými koly. Jde tu o úsudek procesního soudu, jenž podléhá přezkumu soudu odvolacího. Odvolací soud usuzoval z intensity zranění na intensitu odrazu kamene a z něho také na rychlost jízdy při tíži nákladního automobilu a nelze mu vytýkati, že si snad všímal věcí, jež nebyly tvrzeny nebo předneseny, když nepře-

kročil mezi, stanových §§ 182, 496 č. 3 c. ř. s. a když pak v tom směru vyžaduje, aby řízení bylo doplněno. Co se týká zprošťujícího důvodu, že žalobkyně sama zavinila svůj úraz, ježto šla po cestě, na níž byla zakázána chůze dělníkům závodu, u něhož žalobkyně pracovala, mohlo by se jednati u žalobkyně pouze o spoluzavinění na nehodě. V tomto směru však nemůže dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu ještě v plném rozsahu přezkoumati, poněvadž podle návrhu žalobkyně byl celý rozsudek zrušen a nebylo snad — určením poměru — částečným potvrzením rozhodnuto ve věci samé.

Čís. 15732.

Věno lze zřídit i jako hypotekární bezúročnou pohledávku, splatnou po smrti osoby věnem povinné.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1937, R I 1323/36.)

P r v ý s o u d vyhověl návrhu dcery na poskytnutí věna, r e k u r s n í s o u d návrh zamítl. D ů v o d y: Čistý výnos z majetku odpůrkyně stačí sotva na její výživu. Táž jest 76letá, k práci nezpůsobilá a stížena srdeční vadou. Jest tedy zjevné, že nemůže nyní ze svých příjmů poskytnouti své dceři věna, neboť by musila sáhnouti k úvěru, aby si opatřila potřebné peníze zápůjčkou na svůj dům, avšak nelze popírati, že by uvalením dluhu na dům byly na ni uvaleny nové povinnosti, kterým by nemohla čeliti se zřetelem na své vysoké stáří, churavost a naprostou neschopnost k výdělečné činnosti. Není tudíž odpůrkyně za nynějšího stavu s to, aby své dceři poskytla nějakého věna, nechce-li se sama vydati v nebezpečí, že by při zadlužení svého domu přišla o poslední příjem, který by jí zaručoval aspoň nutnou výživu.

N e j v y š š í s o u d změnil napadené usnesení tak, že odpůrkyně jest povinna zříditi navrhovatelce věno 10.000 Kč ve formě bezúročné knihovní pohledávky splatné v den úmrtí odpůrkyně a vložiti pro tuto pohledávku zástavní právo na svém domě.

D ů v o d y:

Podle § 1220 obč. zák. jsou rodičové zavázáni dáti dcerám při jejich sňatku věno přiměřené svému stavu a jmění, ledaže by se dcera byla provdala bez vědomí nebo proti vůli svých rodičů a soud shledal příčinu odporu za důvodnou (§ 1222 obč. zák.). Poněvadž odpůrkyně ani nenařadila, že navrhovatelka není oprávněna z důvodů nastalých v její osobě žádati za poskytnutí věna, jest jen zkoumati, zda jest s to, aby dala stěžovatelce věno, aniž by tím byla její výživa ohrožena podle hospodářských poměrů v čase, kdy bylo žádáno o poskytnutí věna a tudíž o splnění dotační povinnosti (Sb. n. s. č. 8205). Vyšetření stavu